

§ 1 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Rossana Dinamarca* (V) avsgt sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält *Rossana Dinamarca* som ledamot i socialförsäkringsutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

ledamot i socialförsäkringsutskottet
Rossana Dinamarca (V)

§ 3 Meddelande om aktuell debatt om attacker mot rättsväsendet

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Liberalernas riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om attacker mot rättsväsendet anordnas *torsdagen den 16 november efter voteringen*.

Från regeringen skulle justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt

Natten till i dag sprängdes entrén till polishuset i Helsingborg sönder i en kraftig explosion. Enligt polisens uppgifter till medierna är hela entrén bortsprängd, och även inne i byggnaden är det stora skador. Även på intilliggande hus har tryckvågen från explosionen orsakat förstörelse.

Vem eller vilka som ligger bakom sprängdådet mot polishuset i Helsingborg är nu en sak för rättsväsendet att utreda. Det är dock lätt att se

attentatet som den senaste händelsen i raden av allt grövre attacker mot rättsstatens institutioner och medarbetare. För bara två månader sedan skedde ett liknande attentat mot polisstationen i Hallstahammar. Polisstationer, polisfordon och enskilda poliser blir måltavlor för skottlossning, handgranater och livsfarlig stenkastning. Bakom attackerna finns såväl enskilda gängkriminella som grov organiserad brottslighet.

Rättssamhället ska möta denna utveckling med full kraft. Detta är vi först och främst skyldiga de poliser och civilanställda som utsätts för stor personlig fara.

Men vi måste dessutom slå fast att riktade attentat mot polisväsendet är en attack mot själva rättsstaten. Om rättsstaten sätts ur spel och inte längre förmår att effektivt bekämpa brottslighet blir det de människor som är mest utsatta som förlorar mest. Att värna rättsstaten är därför att försvara den enskildes frihet.

Med anledning av ovanstående begär Liberalernas riksdagsgrupp en aktuell debatt om de riktade attackerna mot polisen och andra institutioner i rättsväsendet och om vilka åtgärder som riksdagens partier är beredda att vidta.

Stockholm den 18 oktober 2017

Christer Nylander

Gruppledare

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:90

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:90 Obligatorisk samhällsorientering under asyltiden

av Johan Forssell (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 7 november 2017

Justitiedepartementet

Heléne Fritzon

Interpellation 2017/18:98

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:98 Fallande intresse för lärarutbildningen
av Ida Drougge (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2017.

Skälet till dröjsmålet är redan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 8 november 2017

Utbildningsdepartementet

Helene Hellmark Knutsson

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:104 Distansutmätning

av Maria Malmer Stenergård (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 7 november 2017

Justitiedepartementet

Heléne Fritzon

Interpellation 2017/18:105

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:105 Utredningar på migrationsområdet

av Jeff Ahl (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 28 november 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 7 november 2017

Justitiedepartementet

Heléne Fritzon

Interpellation 2017/18:108

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:108 Långa sjukskrivningar

av Johan Forssell (M)

Interpellationen 2017/18:108 *Långa sjukskrivningar* av Johan Forssell (M) besvaras den 28 november 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokat arrangemang.

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:109

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:109 Övergrepp inom idrotten

av Saila Quicklund (M)

Interpellationen 2017/18:109 *Övergrepp inom idrotten* av Saila Quicklund (M) besvaras den 28 november 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokat arrangemang.

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:113 Möjlighet till fler organdonationer
av Johan Hultberg (M)

Interpellationen 2017/18:113 *Möjlighet till fler organdonationer* av Johan Hultberg (M) besvaras den 28 november 2017.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokat arrangemang.

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Kjell Rempner

Rättschef

§ 5 Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2017/18:FPM18 Meddelande från kommissionen om uppföljning av handlingsplanen för mervärdesskatt *KOM(2017) 566* till skatteutskottet

§ 6 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till civilutskottet:

RiR 2017:24 Inkomsteffekter av bruksvärdessystemet

§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2017/18:41 till trafikutskottet

Skrivelse

2017/18:37 till finansutskottet

Motioner

2017/18:3925 till socialförsäkringsutskottet

2017/18:3921 till skatteutskottet

2017/18:3924 till socialförsäkringsutskottet

2017/18:3922 till socialförsäkringsutskottet

Anf. 1 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Jag vill tacka Ann-Charlotte Hammar Johnsson för interpellationen.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson har frågat mig om jag bedömer att förutsättningarna för kommunerna att bedriva en effektiv socialtjänst kommer att påverkas negativt av ett vinsttak för företag som utför uppdrag inom socialtjänsten, och vilka åtgärder jag i så fall är beredd att vidta inom mitt ansvarsområde.

Frågan är föranledd av att regeringen har tillkännagett att den avser att överlämna en proposition om en vinstbegränsning i skola och omsorg till riksdagen. Regeringen kommer i det fortsatta arbetet att beakta de remiss-synpunkter som inkommit och presentera ett förslag som ger fortsatt valfrihet men som samtidigt innebär att de skattemedel som är avsedda för välfärden går till verksamheten i ökad utsträckning. Hälso- och sjukvården kommer inte att omfattas av förslaget utan ska utredas vidare.

Skälet till att regeringen avser att gå fram med förslaget är enkelt: Vinst som främsta incitament hör inte hemma i välfärdssektorn.

Syftet med den reglering som nu är aktuell är att offentliga resurser ska gå till välfärden i större utsträckning. Jag anser att det är rimligt att kräva att privata aktörer som tillhandahåller skattefinansierade välfärdstjänster ska kunna visa att de offentliga medlen används i verksamheten på det sätt som är avsett.

Samtidigt som vinstjakten ska stoppas vill vi värna valfriheten och mångfalden i välfärden. En gemensam utgångspunkt för regeringens arbete är medborgarnas förväntningar på att de offentligt finansierade välfärdstjänsterna håller god och likvärdig kvalitet i hela landet och att de resurser som avsätts kommer medborgarna till godo, oavsett utförare.

Kommunernas lagstadgade ansvar innebär att de är huvudmän för socialtjänstverksamhet som överlämnas till privata utförare. Ansvaret innebär att kommunerna alltid måste utöva någon form av kontroll för att kunna uppfylla sina skyldigheter och ha ständig beredskap för att kunna tillhandahålla tjänster om aktörer försvinner.

Regeringen har varit tydlig med att enskilda aktörer även fortsättningsvis ska kunna vara verksamma i välfärden. Jag håller inte med om Ann-Charlotte Hammar Johnssons bild att ett vinsttak kommer att slå sönder väl fungerande verksamheter. De som bedriver seriösa välfärdsverksamheter och som regelmässigt återinvesterar i verksamheten kommer att kunna bedriva verksamhet även i framtiden.

Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Möjligheten att utföra offentliga tjänster har spelat en avgörande roll. Det har uppstått nya möjligheter att möta enskildas behov av stöd och hjälp när de blir äldre i och med att det har kommit nya utförare. Kvinnor som tidigare har arbetat i det offentliga eller som mammor har sett problemen, tänkt hur man skulle kunna göra i stället och har belånat hus och andra saker för att kunna starta sina verksamheter.

Nära mitt hem i Skåne finns ett äldreboende som en kvinna har startat. När hon renoverade och byggde ut använde hon två kvinnliga arkitekter

Svar på
interpellationer

som utgick från sina egna erfarenheter. De frågade runt bland sina mammor och pappor, morföräldrar, farföräldrar, grannar och vänner om hur de såg på det hela. Resultatet blev en byggnad som inte såg ut som de byggnader för äldreboenden som utformades i Sverige på 70-talet och som stöptes i en och samma form. Det här blev något annat.

Det har blivit ett genomtänkt bygge, där solen får avspegla sig i husfasaden. Det har blivit en sinnenas trädgård där man ser färger och förändringar och kan ta in intryck, där det finns saker och ting som gör att man kan stå såväl som sitta och ligga. Man kan komma ut på verandan under varma dagar på året när solen skiner. Och det finns fönster som går från golv till tak.

Det kan självklart göras inom den kommunala verksamheten också. Men där ligger man efter. Så är det bara. Det finns goda exempel, men de är inte jättemånga.

Det här är för mig innovationer för den lilla människan. Det är något som regeringen talar om när det gäller industri och företagande. Men för den här sektorn verkar det som att möjligheterna ska dras tillbaka.

Ponera att vi skulle befinna oss längre fram i tiden och att regeringens förslag skulle ha gått igenom; i så fall skulle den här kvinnan inte kunna göra det hon har gjort. Det gäller andra kvinnor också.

Vi gör inget annat än att tala om att det är brist på kapital. Det är jättesvårt för företagare i allmänhet att få banklån och i synnerhet för kvinnor. Det har vi också talat om.

Här handlar det om god verksamhet för de människor som man är till för. Det är samtidigt ett system som skulle kunna växa och bli det som statsrådet tar upp, det vill säga en möjlighet att använda de goda exemplen runt om i Sverige så att det kan bli möjligt för alla. Men nu ligger det ett förslag på bordet som helt enkelt stoppar det här, som bromsar det så att folk får stänga ned.

Ett annat exempel är Linus. Han har haft hjälp och stöd inom kommunen. Schemat för familjen har legat på ett år. Man ska alltså inför januari tala om hur ens liv ska se ut fram till december. Det finns ingen flexibilitet över huvud taget. Linus fick möjlighet att komma till ett gruppboende. Helt plötsligt har man fått flexibilitet. Linus och familjen har en kontakt som man kan ringa till, till exempel om ett bröllop står för dörren, så att familjen kan åka i väg. Det har varit jättekomplicerat tidigare. Det har byggts upp en sådan byråkrati att det har drabbat familjen.

Första dagen Linus kom till gruppboendet fick han massage, vilket han inte hade kunnat få tidigare. Det hade det inte funnits tid till. Familjen berättar att de grät när boendet ringde och frågade: "Är det okej att vi ger Linus massage varje morgon? Vi ser att han responderar på det." Linus kan inte tala. Han kan inte röra sig.

Jag tycker att vi ska ta vara på de här goda exemplen. Jag vill höra varför statsrådet är så angelägen om att använda förslaget som ligger på bordet i stället för att använda de goda exemplen som utgångspunkt för vad vi ska bygga i vårt land.

Anf. 3 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vill tacka min kollega, Ann-Charlotte Hammar Johnson, för en mycket viktig och angelägen interpellation.

Jag kan bara beklaga att den här regeringen har bestämt sig för att attackera alla fina och fantastiska välfärdsföretag i Sverige.

I nästa interpellationsdebatt kommer Mikael Damberg att svara på en interpellation från Penilla Gunther om ökat nyföretagande. Det visar väl bara hur splittrad den här regeringen är. Regeringen lägger mycket tid och kraft på att ta bort valfriheten, på att sabotera för välfärdsföretagarna och – anledningen till att jag har anmält mig till debatten – på att visa misstro mot medarbetarna i de privata välfärdsföretagen.

För mig är det obegripligt att någon kan påstå att en medarbetare i ett privat välfärdsföretag skulle göra ett sämre jobb än om man var anställd i en kommun.

Jag har faktiskt aldrig mött någon medarbetare i något enda privat välfärdsföretag som säger: Jag gör ett sämre jobb för att jag jobbar i ett privat välfärdsföretag.

Fru talman! De som jobbar i privata välfärdsföretag trivs i själva verket bättre än vad man gör om man jobbar i offentlig sektor. Sjukskrivningstalen är dramatiskt lägre i små privata välfärdsföretag än vad de är i offentlig sektor.

Jag tycker att statsrådet underskattar kraften i den opinionsbildning som ni använder. Ni svartmålar en hel bransch. Ni svartmålar kvinnliga företagare. Ni svartmålar de medarbetare som finns i de privata företagen.

Jag har under det senaste halvåret rest runt i min valkrets, Gävleborg, och besökt privata välfärdsföretag. I måndags besökte jag en friskola i Bollnäs. Några veckor tidigare hade man haft ett möte med alla privata välfärdsföretag i Bollnäs. De hade räknat ut hur många det är som jobbar i privata välfärdsföretag i Bollnäs. Det är, fru talman, 1 200 medarbetare. De jobbar i assistansföretag, på sjukhuset, på den privata vårdcentralen och i friskolan.

Dessa medarbetare gör ett fantastiskt jobb i de företag som de är anställda i. Det vore naturligtvis klädsamt om barn-, äldre- och jämställdhetsministern visade uppskattning över de företagen och över alla medarbetare i de företagen och om hon respekterade alla som har valt att använda dessa företags tjänster. Man har alltså valt att anlita det privata assistansföretaget, att anmäla sitt barn till friskolan, att lista sig på den privata vårdcentralen.

I svaret påstås det: Vinst som främsta incitament hör inte hemma i välfärdssektorn. Det är vi säkert överens om och säkert överens om med de privata välfärdsföretagen. Problemet är bara att det förslag som ni har lagt fram skulle innebära att friskolan Lust & Lära aldrig hade kunnat starta. De fem lärare som bildade den förskolan för nio år sedan hade inte kunnat starta verksamheten med det förslag som ni har lagt fram. Det är sannolikt så att de inte heller kommer att kunna överleva. Ert förslag skulle innebära att Lust & Lära får göra 115 000 kronor i vinst per år.

Med den omsättning som Lust & Lära har och med de marginaler som ett företag måste ha är det detsamma som att ni lägger ned friskolan Lust & Lära. Det är detsamma som att ni lägger ned det privata assistansföretaget. Är det så att ni inte vill ha företag i den här sektorn, säg det i stället och var ärlig. Säg: Vi är socialister. Vi vill inte ha privata välfärdsföretag.

Det vore ärligt mot de som använder tjänsterna, mot de värdefulla medarbetarna i företagen och mot de kvinnliga företagarna själva.

Prot. 2017/18:29
10 november

Svar på
interpellationer

Anf. 4 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Det här är en känslsam debatt. Jag har aldrig vare sig i den här kammaren eller någon annanstans uttryckt att jag är emot privata alternativ. Det är jag nämligen inte. Jag tror verkligen att idéburna offentliga och privata alternativ har mycket att erbjuda dem som har rätt till tjänsterna och som behöver dem. Det som vi diskuterar här är ju begränsning av vinster och huruvida man investerar i de här personerna och i den här personalen.

Jag är också jämställdhetsminister och jag har följt ganska noga hur kvinnors löneläge ser ut på arbetsmarknaden. Det gäller särskilt de delar av arbetsmarknaden där många kvinnor arbetar. Dessvärre är det så att där många kvinnor arbetar, oavsett om arbetsgivaren är privat eller offentlig, har kvinnor lägre löner än män. Tyvärr gäller det också i skattefinansierad verksamhet.

Jag har ansvar för äldreomsorg i regeringen. Jag hade jättegärna sett att den privatisering som har skett där hade ökat trycket uppåt på kvinnors löner, men det har den inte gjort. När man går igenom olika studier ser man att det inte finns skillnader i villkor i någon större utsträckning.

Jag beklagar att kvinnors situation på arbetsmarknaden är sämre där många kvinnor förvärvsarbetar. Så är det inom äldreomsorg, inom handel och restaurang – många konkurrensutsatta verksamheter på arbetsmarknaden.

Det finns många skäl till att ha privata alternativ i olika branscher, men att kvinnors villkor i privata verksamheter blir bättre har vi tyvärr inte sett hittills. Jag hoppas på en annan utveckling. Det skulle vara toppen med en tävling om de villkoren, men det har inte inträffat.

Vi har avsatt 2 miljarder till äldreomsorgen för att man ska kunna anställa fler. En uppföljning visar att äldreomsorgen har kunnat anställa fler och kunnat ha lite mindre personalgrupper. Personalgrupperna är fortfarande otroligt stora inom äldreomsorgen. Man har kunnat förlägga arbetstiden bättre och så vidare. Men några större skillnader mellan privat och offentlig utförare kan vi inte se.

Jag tycker att det är märkligt att vi inte kan prata om att begränsa vinster när vi samtidigt måste använda andra skattemedel för att stärka personalen i till exempel äldreomsorgen.

Anf. 5 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Jag fortsätter där jag slutade med att prata om Linus som bor på det här gruppboendet. Gruppboendet startades av en mamma – på tal om investeringar. Hon startade sin verksamhet i Jämtland och har sedan byggt upp tre boenden på tre olika platser i landet. Det är här som vår diskussion skiljer sig åt. Den här mamman hade inte kunnat göra detta med ert förslag. Vi pratar om operativt kapital som ska begränsas, det kapital som man bygger vidare på.

Jag vill att kvinnor ska kunna starta en bra verksamhet för sig själva, för andra och för dem som den är till för, brukarna. Det är känslamt. Jag blir väldigt känslsam när jag ser nyttan med detta och vilka fantastiska möjligheter det finns på dessa ställen. Jag vill att min mamma ska kunna komma till ett boende där jag själv skulle vilja bo när jag blir äldre.

Jag vill också att mitt barn som inte kan röra sig har möjlighet att tas om hand av personal som trivs bra, stannar på arbetsplatsen och inte vill

byta den – personal som älskar sitt arbete. Det är väl det drivet som vi ska vara ute efter. Vi kan se det på många ställen, och då är det väl det som vi ska syssla med. Vi ska inte prata om vinster som inte är vinster utan operativt kapital. Annars är det som Lars Beckman säger, att det är någonting annat som man vill åstadkomma. Man vill stoppa det här.

Alla ska in i samma mall, in i det gamla systemet som maler på i byråkratins kvarnar. Det vill vi inte. Vi vill att det ska förändras. Vi vill bygga någonting för framtiden. Vi vill att de här människorna ska ha de möjligheter som de förtjänar.

Det finns fler exempel. Lars Beckman talade om en förskola som skulle få 115 000 kronor över. Landstingen är en del av Sverige som kräver ett antal kronor och ören för att de som driver verksamheter ska ha en krockkudde. Det är inte konstigt att man måste ha pengar bakom sig för oförutsedda händelser och för att saker och ting måste kunna göras. Om man inte har de pengarna kan verksamheten inte fungera. Det här är lite som med Emil och sockerdrickan: Hur i hundan ska de klara av att driva verksamheter som ni tycker är bra, men som ni egentligen inte tycker är bra? Jag blir riktigt arg över den här diskussionen.

En kvinna som jobbade i ett annat landsting träffade en kille som råkat ut för en olycka, en kille som gillade att paddla kanot. Han blev invaliderad och väldigt deprimerad. Då gjorde hon något ovanligt som hon inte skulle göra i vardagen. Hon tog med killen till kanotföreningen, där man sa: Gud, vad roligt att få se dig! Som vi har saknat dig. Vi behöver din kompetens.

Killen hade haft självmordstankar och annat. Han ville inte längre leva med tanke på det som han hade råkat ut för. Men han fick en ny glädje av att besöka kanotföreningen och av det som hon gjorde för honom.

Efter att hon hade startat återrehabiliteringen och besökt kanotföreningen blev hon inkallad till sin chef. Då tänkte hon: Wow, nu startar vi en ny verksamhet som jobbar på ett annat sätt. Men nej. Chefen sa: Tänk om alla skulle göra det du har gjort! Hur skulle det se ut?

Det är allt detta gamla som vi ska lämna. Vi ska börja med något nytt där vi ser möjligheter och innovationer, som ni pratar om. Den jämställda regeringen, var finns ni?

Anf. 6 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vill haka på där Ann-Charlotte Hammar Johnsson slutade: Var är den feministiska regeringen?

Var är den feministiska regering som värnar kvinnligt företagande i Sverige? Var är den feministiska regering som värnar de kvinnor som i dag arbetar i privata välfärdsföretag med låg sjukskrivning, fru talman? Jag är helt säker på att statsrådet är väl medveten om att sjukskrivningstalen inom den offentliga sektorn är väsentligt högre än i privata välfärdsföretag.

Det är detta som samhällsproblemet handlar om – inte om att det finns nöjda kunder hos välfärdsföretag. Det handlar heller inte om att de ungdomar som just nu sitter på läktaren har rätt att välja skola eller om att Ann-Charlotte Hammar Johnsson har rätt att välja äldreomsorg till sina föräldrar. Detta kan ju inte vara ett samhällsproblem.

Samhällsproblemet måste vara hur vi förbättrar välfärden och verksamheterna. Tänk om regeringen lade lika mycket tid på att förbättra den

kommunala skolan och äldreomsorgen som att svartmåla de privata välfärdsföretagen!

Jag tycker att statsrådet ska ta med sig näringsministern och åka till Bollnäs. Jag tycker att ni ska åka till medarbetare inom de privata välfärdsföretagen, se dem i ögonen och säga: Ni ägnar er åt vinstjakt.

Detta är inte verkligheten. I verkligheten gör medarbetarna i de privata välfärdsföretagen ett fantastiskt arbete, och i verkligheten förbättrar dessa välfärdsföretag verksamheten, precis som Ann-Charlotte Hammar Johnson sa. De brinner för att göra saker bättre.

Jag tycker att ni ska sluta med er svartmålning. Annars ska ni vara ärliga och säga att ni socialdemokrater inte vill ha valfrihet, vare sig för dem som vill välja friskolor eller för dem som vill välja äldreomsorg. Säg då att de som ska välja personlig assistent ska välja kommunen! Valfriheten innebär att man ska välja kommunen.

Jag delar inte en sådan uppfattning, och jag tycker att ni ska skrota den här retoriken och kampanjen.

Anf. 7 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Det är svårt med en debatt när hela utgångspunkten är argument som inte har förts fram, åtminstone inte av mig. Interpellationen är ju ställd till mig.

Jag besöker väldigt många kommuner. Jag besöker även många äldreboenden varje vecka, oftast flera och åtminstone ett. Det handlar både om privata och kommunala. Skillnaderna för brukarna och för personalen har mycket med ledarskap att göra. Det kan förstås också bero på hur lokalerna ser ut. Detta kan spela stor roll.

Oftast beror det dock, som jag ser det, på hur man tänker på brukarna, hur chefsideologin ser ut och hur stora grupper chefen är ansvarig för. I vilken utsträckning ser man till att de äldre kan träffas och prata med varandra? Får de träffa nya människor och får de behov tillgodosedda som förstås handlar om de kroppsliga behoven men inte minst också om de existentiella? Detta möter jag alltmer.

Man kan se i mätningar att en väldigt stor andel av äldre och anhöriga är relativt nöjda med svensk äldreomsorg. Men när jag besöker äldreboenden, oavsett om det är i privat eller offentlig regi, säger de äldre ofta till mig: Vet du vad, statsrådet, det är jättebra att du är här och besöker oss. Vi är glada över att få prata med dig, men ta hand om personalen! Personalen stressar och springer. De plågas av att de måste låta oss vänta ibland. De har det tufft.

Detta sägs på både privata och kommunala äldreboenden, och det syns även i statistiken. Det här är ett stort problem, och sektorn behöver utvecklas.

Jag är socialdemokrat och är för ett högt skatteuttag. Därför är jag väldigt angelägen om att skattepengarna används till de äldre och deras behov. Att personalen trivs är också ett samhällsansvar. De ska känna att deras jobb är eftertraktat, att de är stolta över sitt jobb, att andra också vill jobba på deras arbetsplats och att de kan utveckla det de gör.

Det här är en samhällsfråga. Därför har regeringen administrerat mycket stora medel under mandatperioden. Att medlen har gått till äldreomsorgen har jag nämnt. Det har också handlat om allmänna statsbidrag till kommuner och landsting. Vi kommer att fortsätta med detta och även

höja anslagen, för vi måste möta dessa stora utmaningar. Men då kan man inte försvara att skattepengar lyfts ut till orimliga vinster.

Återigen: Jag är för privata alternativ och att man tävlar med varandra om bästa stöd till människor som behöver det. Men vi måste ta ett samhällsansvar när det gäller användningen av de skattemedel som människor i Sverige jobbar hårt för. Det gäller inte minst dem som jobbar inom äldreomsorgen med många gånger ganska dåliga villkor. De ligger ofta tyvärr på samma nivå oavsett om det är i privat eller offentlig regi.

Det är inte rimligt att man tar in stora skattemedel och samtidigt lyfter ut väldigt stora vinster från samma skattemedel. Det blir svårt att förklara detta för medborgarna, och vi vet också att de flesta i Sverige tycker att det här inte är rimligt.

Jag är glad över att det finns många privata alternativ i verksamheter som jag är ansvarig för. Exempelvis LSS, personlig assistans, är till två tredjedelar privatiserat. Vi vet också att det där finns stora problem med att medlen används till andra saker än till brukarnas väl och ve.

Anf. 8 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Tack, statsrådet! Jag delar uppfattningen att det har med ledarskap att göra, i varje fall delar av det.

Innan folk lämnar läktaren vill jag ge dem en hemläxa: Kolla på mattelektionen vad skillnaden är mellan operativt kapital och vinster! Det är stor skillnad. Ni kommer att lära er något nytt.

Sjukskrivningar är ett stort problem, och det är dubbelt så stort inom den offentliga sektorn.

Mätningar man gör hos äldre har visat att de står i beroendeställning, vilket ministern också vet. Frågan är hur man ska lösa det här för att få reda på hur saker och ting faktiskt ligger till.

Jag vet att kvinnor i offentlig sektor springer som i ett ekorrhjul. För de verksamheter som vi har försökt att beskriva här i dag skulle vi kunna ge en lista till regeringen med förslag på hur man kan jobba på andra sätt. Man behöver inte springa runt i ett ekorrhjul utan kan jobba på ett smartare sätt. Det betyder inte att man jobbar effektivare, i den meningen att man gör besparingar, utan man jobbar smart, vilket kan göras på olika sätt.

Vad jag allra sist vill säga i den här debatten är att jag vill att alla ska kunna ha det som Linus. Jag vill att fler kvinnor som har sett saker och kan göra något ska få vara med och skapa goda värden på nya sätt inom äldreomsorgen, sjukvården och friskolor. Jag vill ha fler mammor – och självklart även pappor – som ser och kan vara med och driva en utveckling så att det blir bra för våra barn och unga. Jag vill att kvinnors kreativitet ska få ett gott innehåll utanför byråkratins ramar och att detta ska komma människor till del. Varför vill statsrådet inte det? Varför är det så viktigt att säga att hon inte har tagit fram detta? Hon har ansvar för förslaget eftersom hon är en del av regeringen.

Anf. 9 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Tack för interpellationen! Den kommer att gå vidare.

Genom mitt ansvar för socialtjänsten i hela sektorn, som jämställdhets-, äldre- och barnminister och som ansvarig för rättigheterna för personer med funktionshinder hävdar jag att det viktiga för de personer som jag har ett ansvar för är att de får den bästa omsorgen. Jag är glad över att

Prot. 2017/18:29
10 november

Svar på
interpellationer

det finns olika slags utförare. Men jag kan inte försvara att vi ser stora brister, ibland i omsorg och rätt ofta vad gäller personalens situation, när någon samtidigt lyfter ut stora skattemedel till vinster. De flesta svenskar tycker inte heller att detta är en bra idé.

Jag är angelägen om att vi har en mångfald och flera olika sorters utförare. Framför allt är jag angelägen om brukarna och personalen, inte i första hand om utförarna.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2017/18:23 om anslag för ökat företagande

Anf. 10 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Penilla Gunther har frågat mig om jag kan ge en förklaring till, och en bild av, vilka aktörer som ska ges anslag utifrån vilken strategi för att möta behovet av fler och växande företag över hela landet.

Regeringen för en politik för fler och växande företag. En mångfald av företag och företagare är viktig för hela näringslivets konkurrenskraft, förnyelse och hållbarhet. Regeringens budgetproposition för 2018 innehåller en rad satsningar som kommer företag och företagare till gagn och som för det svenska näringslivet framåt. Sverige är och ska vara ett land med ett gott företagsklimat som ger förutsättningar för företag att skapa, växa och exportera.

En i raden av de företagsfrämjande insatser som regeringen gör är att möjliggöra stöd till företagsfrämjande aktörer, vilket Penilla Gunthers fråga avser. Detta sker inom ramen för Tillväxtverkets uppdrag att främja en hållbar näringslivsutveckling och en hållbar regional tillväxt i hela landet. Tillväxtverket har möjlighet att ge verksamhetsbidrag till näringslivsfrämjande organisationer, och regeringen har sedan 2007 överlämnat ansvaret för verksamhetsbidragen och deras storlek till Tillväxtverket. Detta gjordes för att säkerställa en så effektiv och rättssäker fördelning av stöden som möjligt, då myndigheten har den kompetens som krävs för att göra denna typ av bedömningar.

Från och med 2017 fördelar Tillväxtverket verksamhetsbidrag genom tematiska utlysningar. Myndigheten beviljar sedan 2017 även verksamhetsbidragen för en längre tidsperiod på tre år, något som varit ett starkt önskemål från just aktörer som Coompanion och Nyföretagarcentrum, vilka Penilla Gunther lyfter i sin interpellation. Tillväxtverket erbjuder i nuläget möjlighet för verksamhetsbidrag till organisationer som kan bidra till att stärka företags arbete med design, stärka företags produktionskompetens, främja innovationskontor, inkubatorer och science parks, erbjuda affärsrådgivning för nyföretagande, främja studenters entreprenörskap, främja kooperativ utveckling och sprida kunskap om entreprenörskap, innovation och näringslivets utveckling.

Utöver Tillväxtverkets verksamhetsbidrag utlyser också Jordbruksverket med flera myndigheter inom ramen för landsbygdsprogrammet medel för företagsrådgivning med syfte att stärka, utveckla och nyskapa företag på landsbygden.

Verksamhetsbidragen bidrar till arbetet med att fortsätta stärka grunden för starka svenska företag. Regeringen anser att en mångfald av företag och företagare är avgörande för Sveriges konkurrenskraft, sysselsättning och innovativitet och rustar Sverige för framtiden.

Prot. 2017/18:29
10 november

Svar på
interpellationer

Anf. 11 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! God morgon! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag har tagit med mig budgetområdet i bokform, för det var egentligen grunden till att jag valde att ställa den här interpellationen.

Förut har det varit ganska tydligt vad de olika företagsrådgivarorganisationerna har fått. Vi har tidigare haft en interpellationsdebatt om bristen på fortsatta anslag till exempelvis Snilleblixterna och hela raddan av organisationer som funnits med. Vi har en mängd sådana organisationer som syftar till företagsrådgivning och start inom olika grupper. Vi har till exempel UF i skolan, Drivhuset på högskolor och universitet, Coompanion för kooperativ utveckling, Nyföretagarcentrum för företagsstart rent allmänt och en rad andra aktörer.

Den fråga som har bekymrat mig och som jag gärna vill ha statsrådets svar på är: Vart har alla de här aktörerna tagit vägen? Även om man överlåter en sak till en myndighet bör man ändå kunna veta vad de här aktörerna får. Är det så att den ansvariga myndigheten, i det här fallet Tillväxtverket, inte fortsätter med sina verksamhetsanslag, trots att anslagen har kommit i klump från regeringen och departementet?

Det är också så att vi ser en klar styrning mot Almi som den allena saliggörande aktören på det här området, vilket många vänder sig emot. Almi tar definitivt inte emot personer som vill starta arbetsintegrerande sociala företag. Det har de inte kompetens för. De vill ha starka aktörer som de vet kan ha en bärande affärsidé direkt. De vill inte ägna extra rådgivningstimmar till den typen av personer som kommer och vill ha rådgivning. Kooperativ rådgivning kan de definitivt ingenting om heller, och det ska naturligtvis Coompanion sköta runt om i landet.

Winnnet har fått sina anslag omfördelade till att bli en tummetott, rent ut sagt. Helt plötsligt finns ju inte pengarna, förutom i de regionala tillväxtmedlen. Då ska varje regional aktör välja att ge medel till Winnnet och andra typer av organisationer som jag nämnde nyss. Om man av diverse olika skäl väljer att inte göra det kommer dessa verksamheter de facto att läggas ned. Det finns ingen möjlighet att driva dem vidare.

Då måste det vara väldigt tydligt och klart vad det är som gör att regeringen inte vill visa upp så aktivt att de här organisationerna på olika sätt och med sina olika målgrupper fortsättningsvis har en roll att spela. Vi kan läsa i budgeten för det här utgiftsområdet att andelen personer i Sverige som känner till vad som krävs för att starta och driva företag var 54 procent under förra året. Då säger jag, som själv har jobbat med det här: Vad vill ministern göra åt detta? Om vi får bättre rådgivning blir det också bättre företag.

Anf. 12 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar interpellanten för diskussionen. Jag tror att man måste vara noga med att fundera på hur vi vill styra den här verksamheten.

Jag har utgått från samma styrningsmodell som den förra regeringen. Systemet innebär att Tillväxtverket har ansvar för att fördela resurser och göra bedömningar av hur man strategiskt ska jobba med främjandefrågorna. Det var en modell som den borgerliga regeringen införde och som den här regeringen inte har ändrat. Det betyder att det är Tillväxtverket som nu med längre tidsperioder, faktiskt upp till tre år, fördelar anslag till de här organisationerna. Det har varit någonting som de har efterfrågat och som vi tycker är väldigt bra, för det skapar mer förutsägbarhet i systemet.

Det är inga hemliga uppgifter. Tillväxtverket är jättetydligt med det här. Man kunde säkert ha skrivit en lista på vilka som har fått anslag för de närmaste tre åren. Det är inte något problem. Men det kan skapa bilden att det är regeringen som detaljstyr exakt hur mycket pengar de enskilda organisationerna får. I vår modell, som infördes av den förra regeringen, är det inte så det går till. Jag tycker att man ska vara tydlig gentemot dem som läser en budgetproposition om vem det är som fattar besluten om fördelning av medel, och det gör Tillväxtverket utifrån sin bedömning av både hur det har fungerat och vilka behov som finns.

Jag tycker att den här modellen är bra. Om Kristdemokraterna eller Alliansen vill ändra den modellen är det helt okej. Men då kan man vara öppen med det och säga: Nej, vi ska inte ha det på det sättet. Då hade man kunnat tänka sig att Kristdemokraterna i sin budgetmotion skrev hur mycket ni ville ge till respektive organisation. Men jag läste inte det i er budgetmotion heller. Om man tycker att Tillväxtverket ska ha det ansvaret och tror att den myndigheten har en rättssäker process för fördelning av de här medlen tycker jag att man ska stå upp för den modellen.

Är företagsfrämjande och information en viktig verksamhet? Ja, det är det. Är det bra att Almi överlåter till Coompanion att informera och stödja företag inom till exempel den sociala ekonomin? Ja, jag tycker att det är bra, för Almi har inte riktigt den kompetensen och är inte experter på det. Jag är glad över att Almi för vidare de eventuella företagskonstruktionerna till Coompanion, som har det specifika ansvaret för och den unika kunskapen om företagsstrukturer inom socialt företagande. Det är väl så vi vill att de ska jobba – de samverkar med varandra och klampar inte in på varandras specialiteter och ansvarsområden, för det finns flera olika företagsfrämjare med olika insatser.

Om jag får lyfta frågan lite grann kan jag konstatera att det vi ser just nu är ett enormt nyföretagande. Jag såg de senaste siffrorna från oktober. Jag vet inte om Penilla Gunther sett dem. Nyföretagandet varierar väldigt mycket från månad till månad, så man ska inte dra för stora växlar på en månads statistik. Det har gått både ned och upp. Men faktum är att den senaste statistiken visar att 6 049 nya företag hade startats under oktober. Det är det högsta antalet sedan 2004 och en uppgång på 18 procent. 19 av 21 län ser en kraftig ökning i nyföretagandet. Det har att göra med informationsinsatser och stöd till företagare, men ytterst har det att göra med konjunkturen och den tillväxtpolitik vi har i Sverige. I år räknar vi med en 3-procentig tillväxt som till stor del bygger på investeringar som den här regeringen prioriterar.

Vi har en positiv utveckling. Vi måste följa frågan om hur vi stöder nyföretagande och växande företag. Jag för fortsatt gärna en sådan diskussion. Men jag vill inte ändra modellen att det är Tillväxtverket som anslår och fördelar medel.

Anf. 13 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Jag blir lite överraskad över statsrådets inställning i frågan. Det handlar inte om att om man inte är nöjd ska man ändra modellen. Vad jag vill få fram är den vikt som dessa organisationer har runt om i landet.

Jag har svårt att se att Almi, som är ett statligt ägt bolag, ska fördela medel till vare sig Nyföretagarcentrum eller andra rådgivarorganisationer. Det kan ändå inte vara möjligt att man ska göra på det sättet. Om man nu vill ha en struktur, som statsrådet säger, med Tillväxtverket som myndighet ska väl de i så fall verkligen fördela medlen. Vi är uppenbarligen överens om att det är en modell som ska fungera, men det ska inte gå via Almi.

Ett tydligt exempel är Nyföretagarcentrums mentorprogram. Det ska helt plötsligt läggas över på Almi trots att Nyföretagarcentrum driver det framgångsrikt sedan flera år tillbaka. Pengarna ska Almi även där på något sätt välgörande, ungefär socialt, skänka till Nyföretagarcentrum. Jag tycker att det är helt horribelt. Vi ska ha en modell där alla ser vad som händer och sker med medlen som finns avsatta för olika organisationer för företagsfrämjande. Det jag vill komma åt här är att det inte är tillräckligt tydligt.

Vi ska vara medvetna om att om det enligt uppgift går ungefär 100 miljoner – jag upprepar siffran, 100 miljoner – till organisationen Hela Sverige ska leva har det inte gått genom någon särskild kvarn och malt när det handlar om rättvisa för företagsfrämjande. Jag vill gärna se en redovisning av vad som gör att man väljer att lägga så många miljoner på den typen av organisation när man knappt lägger ett par miljoner på Nyföretagarcentrum som ändå finns över hela landet.

Jag träffade företrädare för Winnet i går. De var på näringsutskottets möte och föredrog sin verksamhet. De har stort förtroende i landet, absolut, men också i utlandet. De har ett Östersjösamarbete, Center of Excellence, och så vidare, och har samarbete med FN. Men här i Sverige är det stört omöjligt att kunna få del av de regionala tillväxtmedlen. Det gör att de kommer att få lägga ned verksamheter ganska snart i regionerna på grund av brist på medel.

Då är det inte riktigt sant att det bara är Tillväxtverket som på något sätt ska sköta siffran med medel som har tilldelats dem, utan det drivs på olika nivåer. Tittar vi på Almis verksamhet och talar om hur fördelningen har gjorts till exempel med lån står det inte minst i budgeten att 31 procent av lånen har gått till kvinnor och 69 procent har gått till män.

Talar vi också om kvinnors företagsamhet och lägger in mångfaldsbegrepp i det här är det ännu viktigare att vi har ett antal aktörer som kan möta olika människors behov när det gäller företagsstart.

Anf. 14 Närings- och innovationsminister MIKAEL

DAMBERG (S):

Fru talman! Det är jättemånga frågor i en och samma diskussion. Jag ska försöka att reda ut några av dem.

Det första är att Almi har ett särskilt uppdrag att jobba med underrepresenterade grupper med till exempel lån, och kvinnor är särskilt utpekade där. Almi är en av få aktörer som redovisar könsfördelning. Det är ett krav från vår sida för att över tid kunna följa att det blir bättre och att kvinnors företagande tas på allvar. Det är en väldigt tydlig styrningsfråga från regeringen.

Vi tycker att det är viktigt att man redovisar det och därmed över tid kan följa att man lyckas med sitt uppdrag att jobba med underrepresenterade grupper. En annan underrepresenterad grupp är personer med utländsk bakgrund. De kan också ibland ha svårt att få lån eller finansiering av diskrimineringskäl av andra aktörer. Där kan statens aktörer ha en viktig roll.

Jag är ändå lite förvånad över att det blir någon form av angrepp på Hela Sverige ska leva och den regionalpolitiska ansats som regeringen har. Det är en av vår tids absolut största och viktigaste frågor att se till att både service och företagande kan fungera i hela landet. Erfarenheterna från valresultaten i Frankrike med Le Pens framgångar, med brexit och med Trumps valseger visar hur viktigt det är att hålla ihop ett samhälle och hela landet i utveckling och tillväxt.

Där gör regeringen stora insatser nu senast i budget igen inte bara för Hela Sverige ska leva, som är en organisation som får stöd, utan framför allt för Norrlandsfonden som får ett enormt stöd på 200 miljoner kronor för ökad utlåning till företagare i de fem Norrlandslänen. Jag blev väldigt förvånad när jag läste ert budgetförslag där ni föreslår att man ska dra in det stödet.

Det är en av de viktigaste tillväxtskapande åtgärderna vi kan göra från samhällets sida. Vi vet att de privata affärsbankerna inte är lika närvarande i hela Sverige och på landsbygden i vårt land. Då kan Almi som en tung statlig aktör eller Norrlandsfonden spela en väldigt stor roll. Den här regeringen har bestämt sig för att göra det vägvalet.

När det gäller jämställdhet i övrigt är det korrekt att vi inte har sparat någonting på pengarna för jämställdhet. Det vi har gjort är att flytta de pengarna till regional nivå. Det är ett vägval vi och inte minst Tillväxtverket har gjort, och vi har stött det.

Det regionala tillväxtansvaret måste finnas på regional nivå. Allting kan inte göras utifrån Stockholms perspektiv. Om man ska jobba med frågorna på allvar och vill påverka näringslivets utveckling i hela Sverige i nära samarbete med de aktörer som finns bör den regionala aktören med utvecklingsansvaret jobba med jämställdhet, och då finns det ansvaret på regional nivå.

Man kan säga att det är fel och att man ska lyfta bort frågorna om jämställdhet från det regionala utvecklingsansvaret och säga: Jämställdhet är ingenting som är prioriterat för er, utan det ska bara ligga på nationell nivå. Jag tror att vi får mindre impact av det. Vi får mindre jämställdhet i det arbete som görs med de tunga frågorna om regionalt utvecklingsansvar om inte frågorna ligger där.

Det innebär att man i vissa sammanhang är en självklar och jättetung aktör regionalt och därmed en naturlig samarbetspartner. På andra områden är man inte lika tung som aktör. Det kan finnas andra aktörer och andra strukturer som jobbar med frågorna, och då blir det lite olika över landet. Det bygger på att man jobbar med de strukturer som ger mest pang för pengarna och mest jämställdhetsarbete totalt sett.

För den här regeringen är jämställt företagande en jätteviktig fråga. Vi kommer att fortsätta att jobba med det. Men vi kommer inte att be om ursäkt för att vi också jobbar med regional utveckling i hela landet. Det är en av vår tids största tillväxtfrågor att se till att tillväxt, utveckling och jobbtillväxt sker i hela landet.

Anf. 15 PENILLA GUNTHER (KD):

Fru talman! Jag kan bara upplysa statsrådet om att Kristdemokraterna i sin budget har lagt särskilda medel just för regional utveckling och inte minst forskning om det faktum att vi har liknande strukturer i de så kallade utanförskapsområdena, som är i städerna och större tätorter, som på landsbygd och i glesbygd. Det har den nuvarande regeringen verkligen inte tagit tag i.

Talar vi om jämställdhet är det någonting som jag har jobbat med i hela mitt liv. Det var anledningen till att jag blev kristdemokrat och började jobba politiskt över huvud taget. Därför blir det ännu mer obegripligt för mig att man i vissa fall överlåter det ansvaret för att främja jämställdhet i företagsstart och företagsfrämjande till just den regionala nivån om den regionala nivån inte uppfyller det regeringen anser vara viktigt.

Tar man inte vara på Winnet eller andra som tydligt jobbar med kvinnors företagande blir det bekymmer. Vi har dessutom en statlig aktör som Almi som inte uppnår högre resultat i utlåning än 21 procent. Jag tycker inte att det är tillräckligt bra resultat. Vi borde vara ense om att det måste förbättras på alla nivåer.

Då är det helt omöjligt när det gäller en organisation som Hela Sverige ska leva. Jag gillar den organisationen och har ingenting emot den. Men det är orimligt att inte sätta den i samma sammanhang som de andra organisationerna, som också jobbar över hela landet och vill främja den regionala tillväxten.

Varför hanteras inte dessa organisationer på liknande sätt? Det är grunden till hela interpellationsdebatten. Jag ser inte hur regeringen har tänkt och vilken struktur och vilken plan man har för området.

Anf. 16 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi kanske kan återkomma till denna fråga flera gånger, för den är viktig. Den här regeringen gör otroligt mycket mer för regional utveckling än den tidigare regeringen gjorde. Det gäller de facto i budgetsammanhang, där det handlar om att vi prioriterar de medel som går till kommuner och landsting för att ge utvecklingskraft i hela landet. Det gäller också den uppväxling av investeringar i bredband där vi har fördubblat stödet till utbyggnad och gör större satsningar på infrastruktur inför den kommande planperioden – mycket större än tidigare. Dessutom gör vi till exempel riktade satsningar på finansiering just till företag i de fem Norrlandslänen. Jag är väldigt förvånad över att Kristdemokraterna går emot denna satsning – den största satsningen på många decennier på regional utveckling och företagsfrämjande i de fem Norrlandslänen.

Jag tror att detta är jätteviktiga frågor. Vi kommer att fortsätta att driva dem. Det kanske inte var så enkelt för Kristdemokraterna eller Centerpartiet att få igenom denna typ av frågor med en moderatledd regering tidigare. Det är fullt möjligt, för Moderaterna var väldigt Stockholmsfixerade. Vi kommer att fortsätta att driva regional utveckling, och man kan garantera att en feministisk regering kommer att fortsätta att driva jämställdhetsfrågorna. Vi har helt olika bilder av hur framgångsrika Kristdemokraterna är i sitt jämställdhetsarbete.

Prot. 2017/18:29

10 november

*Svar på
interpellationer*

Detta är strukturella frågor där man måste jobba på bred front, och det kommer vi att fortsätta att göra. Jag är stolt över att vi har statliga aktörer som redovisar hur skev fördelningen är och att det finns möjlighet att över tid se till både de statliga organisationerna och privata aktörer och sätta press på dem att bli bättre på utlåning och jämställdhetsarbete. Detta kommer vi att fortsätta att driva i den här regeringen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2017/18:86 om Sveaskog och landsbygds utveckling

Anf. 17 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Jan R Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i syfte att tillse att Sveaskog på ett bättre sätt lever upp till sina ägardirektiv om att gynna landsbygdsföretagande – detta med grund i att Sveaskog har gjort vissa markuppköp i Kalmar län.

Inledningsvis vill jag tydliggöra att Sveaskog inte har någon ägaransvisning som styr dess verksamhet eller frågor kring köp och försäljning av mark. Sveaskogs uppdrag förtydligades däremot år 2010 av riksdagen, se proposition 2009/10:169. Av denna framgår bland annat att Sveaskogs verksamhet ska baseras på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning.

Vidare uttrycks det i uppdraget att Sveaskog genom försäljning av mark på marknadsmässiga villkor ska möjliggöra omarrenderingar och tillköp för enskilda skogsbruk, särskilt i glesbygd. Försäljning av mark ska ske till dess att 10 procent av den areal bolaget hade 2002, vid bolagets bildande, är avyttrad. Totalt har Sveaskog avyttrat ca 8,4 procent av arealen. Försäljning sker numera endast i södra Norrland, Västerbotten och Norrbotten. I övriga landet, inklusive Småland, har Sveaskog avyttrat 10 procent och därmed uppfyllt uppdraget.

Sveaskog köper löpande fastigheter som kan bidra till att på affärsmässiga grunder förstärka och effektivisera strukturen på skogsinnehaven och anpassa den till efterfrågan och kundleveranserna. Detta bidrar också över tid till att förbättra lönsamheten enligt ägarens mål.

Jag delar helt uppfattningen att det är viktigt att landsbygdsföretag i Sverige har goda förutsättningar och kan utvecklas. Därför gör nu regeringen historiska satsningar för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Insatser föreslås för att göra det mer attraktivt att bo, leva och arbeta i Sveriges landsbygder med alltifrån riktade satsningar på de gröna näringarna till att höja servicen i glesbygd.

Med grund i Jan R Anderssons frågeställning är det därför viktigt att poängtera att Sveaskog på ett mycket påtagligt sätt bidrar till en levande landsbygd och gynnande av landsbygdsföretag genom bolagets alla virkesleverantörer, anlitade skogsentreprenörer och främjande av naturturism runt om i landet.

Fru talman! Sveaskogs agerande är viktigt eftersom de är en av de stora skogsägarna här i landet. Det påverkar också uppfattningen om hur staten hanterar sitt ägande, framför allt på landsbygden. Det är också en viktig fråga eftersom vi genom skogen har en av våra viktigaste exportråvaror, en syn som jag är säker på att näringsministern delar. Utan skogen kommer vi att få svårt att stå oss i framtiden. Den innebär stora inkomster.

Detta är också ett resultat av en ägarstruktur som har haft en mångfald och många enskilda skogsägare som har förvaltat denna tillgång, ibland i generationer. Skogen är en stor landsbygdsresurs i dag. I denna fråga bör man också ha med parametern att enskilt skogsägarande inte bara handlar om att producera för att en industri ska få råvaror, utan det handlar också om ett skapande på landsbygden och att bromsa en omstrukturering från land till stad. Där man äger och förvaltar sin egen skog stannar man kvar. Vi kan se skillnaden: Där det finns stora statliga ägare har man en större utflyttning än där det finns en större del enskilda skogsbruk.

Kort sagt: Sveaskog ska enligt sin bolagsordning göra tre saker. De ska göra andra saker också, men det är dessa tre vi fokuserar på här i dag. Den första är att försälja mark, den andra är att gynna landsbygdsföretagen och den tredje är att underlätta rationell förvaltning av skogsfastigheter.

Den första delen tycker jag att näringsministern har svarat på. När det gäller den småländska delen har man vad jag förstår uppnått målet om 10 procents försäljning, och då har man andra uppgifter.

Men de andra två uppgifterna kvarstår. Det handlar alltså om att gynna landsbygdsföretagen och underlätta rationell förvaltning av skogsfastigheter. I dessa delar tycker jag inte att Sveaskog gör allt de kan. Det svar som näringsministern har gett andas inte riktigt det allvar som jag tycker att frågan kräver.

Det är givetvis svårt för näringsministern att sätta sig in i de två fall jag tar upp. Men jag kan kort och utan att på något sätt vara subjektiv meddela att dessa fastigheter inte gynnar landsbygdsföretagen. De gynnar inte heller en rationell förvaltning av enskilda skogsfastigheter. Det man dessutom gör i dessa fall är att man driver upp priserna på skog för de enskilda som vill förvalta skogen. I stället för enskilda nära boende förvaltare av marken får man ett statligt skogsbolag som förvaltar skogen. Jag tror att ett enskilt nära förvaltande av skogen är bättre än ett storskaligt statligt förvaltande.

Det är också viktigt med en rationell förvaltning. Vi måste i alla branscher i Sverige hela tiden rationalisera och förbättra oss för att kunna bli bättre. Även skogen måste kunna ha en rationell förvaltning. Om man inte bidrar till detta via ett statligt skogsbolag skapar man såklart problem.

Jag har uppmärksammat två fall, och det finns även ett tredje, som jag inte har satt mig in i lika väl. Men eftersom jag via mina kollegor och vänner hemma i Kalmar län har fått veta att Sveaskog agerar på detta sätt där kan man givetvis misstänka att de agerar på liknande sätt i andra delar av landet. Det är inte bra.

Därför undrar jag om näringsministern har något intresse av att se över förvaltningen. Även om detta är ett ansvar och en styrning som delas av Näringsdepartementet och riksdagen finns det goda möjligheter för ett statsråd att se över hur man reglerar dessa delar. Regeringen har ju också rätt att väcka förslag som kan komma till riksdagen så att vi kan hitta en

lösning på frågan. På så vis kan vi bättre utnyttja den guldkista vi har i svensk skog.

Anf. 19 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Detta är en viktig fråga. Skogen är en viktig naturresurs som Sverige har. Den utgör de facto också den största nettoexporten från vårt land. Den skapar stora exportintäkter till Sverige, den skapar industri i flera led och den skapar dessutom jobb i hela landet. Skogen är alltså en av de viktigaste näringsgrenarna i vårt land.

Sveaskog är en viktig aktör och Sveriges största skogsägare. Även för Sveaskog är det viktigt att man rationellt förvaltar sitt skogsinnehav. Man har en viktig roll i hela skogsindustrins system och i ekosystemet.

Sveaskog har i dag över 800 medarbetare över hela landet, och de flesta bor på landsbygden. De har 1 400 skogsentreprenörer som de skapar jobb för och som i sin tur skapar 5 400 jobb inom avverkning och skogsvård över hela landet. Sveaskog har alltså 1 400 skogsentreprenörer och totalt över 6 000 direkt eller indirekt anställda över hela landet, så jag skulle vilja påstå att de spelar en mycket viktig roll för dem som bor och driver företag på landsbygden. Dessutom har Sveaskog avtal med omkring 100 turism-entreprenörer som skapar ytterligare jobb i en växande besöksnäring när det gäller naturturism och annat. Detta är alltså ett stort och viktigt bolag.

Det som är lite speciellt och som jag vill ta upp innan jag kommer in på sakfrågan igen är att Sveaskog levererar virke oavsett konjunktur och prisläge. Det har en väldigt viktig funktion för svensk skogsindustri, för då säkerställer man att sågverken får ett jämnt virkesflöde hela tiden så att de kan planera sin verksamhet, leverera till sina kunder och därmed också överleva. Utan en långsiktig leverantör när det gäller virkesleveranser skulle det vara stora uppgångar och nedgångar, och vi vet hur inte minst sågverken har varit pressade ekonomiskt över tid, så det här är en otroligt viktig infrastruktur för en fungerande skogsindustri i Sverige.

Privata skogsägare spelar också en viktig roll för Sverige och för landsbygdsutvecklingen, men deras avverkning styrs i större utsträckning av priser och kanske generationsväxlingar som inte alltid är löpande. Jag tror alltså att Sveaskog har en mycket viktig roll i att vara en tung aktör som levererar oavsett virkespriser och därmed ger en långsiktighet.

Också de 1 400 skogsentreprenörerna är naturligtvis beroende av en jämn avverkningstakt, för annars skulle det gå upp och ned hela tiden i den sektorn också, och jag tror inte att det skulle vara bra. Jag tror att vi från statens sida, när vi äger ett så stort och viktigt bolag som Sveaskog, måste vara tydliga med styrningen av bolaget. Hur ska det styras? Vilka förväntningar har vi på bolaget?

När den förra regeringen ändrade Sveaskogs bolagsordning 2010 förde man inte in några ändringar i den här delen av bolagsordningen. Jag har inte heller under mina tre år som minister haft någon anledning att göra det.

Sveaskog fortsätter med sitt program för de 10 procenten, men framför allt i norra Sverige där man inte har uppnått detta. Men det finns inget förbud för Sveaskog som säger att de inte får köpa mark också. Det kan vara viktigt för att Sveaskog ska kunna bedriva ett rationellt skogsbruk och kunna styra sina flöden.

Jag tror att det skulle påverka landsbygden om man skulle hindra Sveaskog från att ibland också köpa skogsmark. Då skulle priserna minska på värdefull skog runt om i Sverige. Jag tror alltså att det är viktigt att Sveaskog också kan köpa mark vid tillfällen för att rationellt bedriva sitt skogsbruk och sin verksamhet, för vi har också avkastningskrav på Sveaskog som de ska möta.

Prot. 2017/18:29
10 november

Svar på
interpellationer

Anf. 20 JAN R ANDERSSON (M):

Fru talman! Jag delar i allt väsentligt det som näringsministern säger. Det är klart att ett bolag som Sveaskog måste få köpa mark för att kunna upprätthålla driften och bolagets funktion. Min bild av Sveaskog är inte att man medvetet har gjort fel, utan min bild är att det är ett duktigt företag som driver sin verksamhet på ett kommersiellt och funktionellt sätt, och därför är man ivrig att hålla företaget just välskött. Det är därför man ibland gör uppköp som kanske inte helt och hållet, menar jag, stämmer överens med de direktiv som vi från riksdagen har gett. Det har inte att göra med att bolaget är misskött, utan tvärtom kanske att det är välskött och att man har en stor ambition inom företaget.

Men man måste konstatera att ambitionen att Sveaskog ska sälja skog i delar av Sverige kanske kan skyndas på. De två senaste årsrapporterna visar att Sveaskogs innehav av skogsmark har ökat. Det visar på någonting annat än att de direktiv som vi har gett följs i alla delar. Just nu finns det goda förutsättningar att sälja skogsmark eftersom priserna på ved är ganska höga.

När näringsministern säger att man är tydlig med styrning hoppas jag att det innebär att näringsministern också är beredd att titta på om det finns problem. Jag har uppfattat det på ett positivt sätt från näringsministern när det gäller att man delar min uppfattning om vikten av det här bolaget. Om man delar den uppfattningen bör man också se på funktionen.

Därför vill jag fråga näringsministern: Är man beredd att titta på detta, eller pågår en översyn för att se om det finns justeringar att göra i ägardirektiv eller annan form av styrning?

Sedan tror jag att den här diskussionen generellt om hur man skapar lokala förutsättningar är viktig. Jag som smålänning vet hur det har sett ut i Småland där man har brukat jorden i många generationer och förvaltar sin skogsfastighet på ett klokt sätt. Därför går det här lite stick i stäv med det näringsministern säger om de stora satsningar man gör på landsbygden. I dag tror jag att många skogsägare är nervösa över kommande lagstiftning där man riskerar att rådigheten över den egna marken i vissa fall överförs till miljöorganisationer som ska kunna avgöra om man får avverka eller inte.

I dag har vi ett effektivt skogsbruk som tar stor miljöhänsyn, men jag tror att många skogsägare skulle bli skrämda av en situation där man inte själv tillsammans med myndigheter får avgöra när man ska avverka sin mark. Jag tror att det på ett väldigt dramatiskt och negativt sätt skulle påverka också vår konkurrenskraft i världen och att den exportmotor som skogsindustrin har varit skulle skadas kraftigt av detta.

Låt mig också säga några ord om den landsbygdssatsning som näringsministern nämner. Den är i vissa delar bra, men samtidigt kan man konstatera att det inte kommer någon stark tillväxt i många delar av landet, framför allt inte i de delar där skogen växer. Det är ett problem.

Jag tror att man bör titta på hur Sveaskog kan fortsätta att avyttra mark. Man har under några år haft ett mål om att avyttra ungefär 10 procent och har väl kommit upp i 8,4 procent. Alltså har man en del kvar att avyttra.

Jag tror också att man bör titta på hur man kan öka avsättningen av skog från Sveaskog så att man kan få ett större lokalt ägande, för en av grunderna för hur vi kan utveckla och behålla landsbygdsbefolkningen tror jag är att man faktiskt har möjlighet att äga och förvalta sin egen egendom, framför allt i skogen.

Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Det är bra att vi breddar diskussionen om regional utveckling lite grann, för det är en viktig prioritering från regeringens sida. Jag kan bara notera att den här regeringen gör otroligt mycket mer än den förra, inte minst när det gäller statliga jobb. Vi flyttar nu statliga myndigheter från Stockholm till övriga landet. E-hälsomyndigheten var en av de första myndigheterna som flyttades, och den hamnar nu i Kalmar län. Jag tror att det här är viktigt för legitimiteten för staten. Det är också ett tydligt brott mot den tradition som den förra regeringen hade där det mesta centraliserades till Stockholm. Nu har vi en annan inriktning på politiken, och det tycker jag att vi ska vara stolta över.

Jag hoppas också att den här diskussionen kan leda till att Moderaterna intresserar sig något mer för landsbygdsutveckling, för det har inte varit ett kännetecken för Moderaterna. I alla fall har det inte varit en prioriterad fråga för Moderaterna under de år som jag har suttit i riksdagen. Jag hoppas verkligen att det kan bli det framöver så att vi kan få en större samsyn om att de här investeringarna på landsbygden är viktiga.

När det gäller Sveaskog har jag inget arbete igång för ändrade direktiv. Jag tycker att Sveaskog är ett välskött bolag som har en viktig naturresurs att förvalta på ett marknadsmässigt sätt men också på ett hållbart sätt. Bolaget har mycket höga ambitioner när det gäller hållbart skogsbruk, och det är jag också väldigt stolt över. Jag tror att det är viktigt att skogsindustrierna som helhet visar att man tar hållbarhetsfrågorna och inte minst biologisk mångfald på allvar för att också bevara legitimiteten för vår framgångsrika skogspolitik i Sverige.

Sveaskog är ett viktigt bolag, och jag har inga planer på att nu ändra i direktiven kring detta. Jag kan också bara konstatera att Sveaskog i dag inte har någon särskild ägaranvisning för att reglera uppköp eller försäljning av mark. Det är viktigt vad vi säger om bolaget och vilka förväntningar som finns på det.

Däremot är Sveaskog en mycket viktig regional och lokal aktör. Jag vet hur viktigt bolaget tycker att det är med lokalt samarbete och att hitta goda samarbeten med olika aktörer. Man agerar i stora delar av Sverige där skogen finns och vill ha en långsiktig relation både med sina medarbetare och entreprenörer och med industrin i övrigt.

Jag vet att Sveaskog eftersträvar goda relationer. Att de gör det innebär också att de ibland måste kunna köpa mark för att bli rationella i sin egen verksamhet. Skulle vi från riksdagen skicka någon form av signal om att Sveaskog aldrig fick köpa mark för att rationalisera sitt skogsbruk och sin process skulle vi skicka dubbla signaler om hur man ska styra bolagen.

Jag tror också att det skulle vara menligt för landsbygdens utveckling om Sveaskog inte då och då skulle köpa mark runt om i Sverige, för då skulle marknadspriserna sjunka. Det skulle inte heller vara bra för de skogsägare som investerade för kanske 80 eller 100 år sedan i sin skog och har förvaltat den och vill ha betalt när den väl ska säljas.

Jag tror att det är viktigt att Sveaskog finns som en aktör, men jag hoppas verkligen och tror att Sveaskog över tid kan bevisa att man är en lokal och regional partner som är ett föredöme i skogsbrukspolitik men också en långsiktig leverantör av skogsprodukter.

Anf. 22 JAN R ANDERSSON (M):

Fru talman! Jag tror i grunden inte att vi skiljer oss väsentligt när det gäller vår syn på Sveaskog. Det är en viktig aktör. Jag vet också att det är en aktör som uppskattas av många trävaruköpare. Som näringsministern har sagt behöver Sveaskog finnas kvar.

Näringsministern räknade upp jobb tidigare. Jag tror att de jobben hade funnits även om Sveaskog inte hade funnits där. De hade möjligtvis varit ännu mer lokala. Man hade kanske haft en större och livskraftigare landsbygd om dessa företag hade varit ännu mer lokala än de är när de är upphandlade av Sveaskog.

Låt mig också säga att jag inte tror att många skogsägare i Kalmar län bryr sig särskilt mycket om att de har fått en e-hälsomyndighet i Kalmar. Jag tror inte att det påverkar landsbygden i Kalmar speciellt mycket. Det är klart att det är bra att man delar på jobben. Men för den som bor på landsbygden är det ofta väldigt långt även till Kalmar.

Låt mig också säga, som en liten motbild till det som näringsministern säger, att det faktiskt var första gången på väldigt lång tid som de statliga jobben ökade i landet. Det gjordes på grund av att vi stärkte hela samhället i form av utbildningsinsatser, i form av försäkringskassa, i form av poliser och så vidare. Att bara satsa på att flytta jobb till större städer ute i landet tror jag inte bidrar speciellt mycket till att upprätthålla landsbygden.

Men, som sagt, min förhoppning är trots allt att du tar dessa frågor på sådant allvar att vi kan få ett Sveaskog som bidrar till att hjälpa landsbygden. Det handlar om omarronderingar, som är viktiga. De är lika viktiga för Sveaskog som för enskilda skogsbrukare för att man ska få ett rationellt skogsbruk. Det är egentligen det som är grunden i den exportframgång som skogen i dag är. Detta hoppas jag att näringsministern delar.

Anf. 23 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, ledamoten, för interpellationsdebatten! Jag tycker att vi ska prata ännu mer om skogen i Sveriges riksdag. Den är nämligen så pass viktig för jobbtillväxten, för möjligheten att leva och bo i hela landet och för hela riket i form av att detta är den största nettoexporten från vårt land. Sveaskog är en väldigt viktig aktör i fråga om detta, och staten ska förvalta den här klenoden väldigt väl. Därför välkomnar jag alltid en diskussion om de statliga bolagen, framför allt om Sveaskogs roll framöver.

Däremot måste jag säga att jag är lite förvånad över att jag i denna kammare, just från den riksdagsledamot som nu har debatt med mig, får höra frågetecken om E-hälsomyndigheten: Var det viktigt att flytta den till Kalmar? Jag tror att man ska vara glad över att staten har ett större ansvar för hela landet. Vi kan visa att allting inte behöver ske i Stockholm. Jag tror att det är en otroligt viktig signal. Man kan dessutom vända på perspektivet och fundera på vad E-hälsomyndigheten kan innebära för landsbygdsutvecklingen. Det innebär stora möjligheter till bättre service när vi jobbar digitalt över hela landet och kan göra det på ett smartare sätt i framtiden. Att Kalmar nu får lead i fråga om E-hälsomyndigheten ser jag som en väldigt viktig signal.

Jag kan också konstatera något i optimismens tecken. Småföretagsbarometeren presenterades för några månader sedan. Då visade det sig att Kalmar län låg i topp vad gällde optimismen bland småföretagarna. Många vill växa. Det säger väl någonting om att man i näringslivet just nu ser positivt på både jobbtillväxt och framtidsförutsättningar i Sverige och också i Kalmar län.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2017/18:23 Skärpt exportkontroll av krigsmateriel
2017/18:3920 av Yasmine Posio Nilsson m.fl. (V)

2017/18:3923 av Carl Schlyter m.fl. (MP)

2017/18:3926 av Markus Wiechel m.fl. (SD)

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 9 november

2017/18:114 EU-regler för förnybar energi

av Johan Hultberg (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2017/18:115 En effektivare panthantering

av Thomas Finnborg (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2017/18:116 En tioårig grundskola

av Erik Bengtzboe (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:117 En ökning av elevernas undervisningstid

av Erik Bengtzboe (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2017/18:118 Lärarnas administrativa arbete

av *Erik Bengtzboe* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

Prot. 2017/18:29

10 november

2017/18:119 Handlingsplaner mot våldsbejakande extremism

av *Beatrice Ask* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:120 Skolans betydelse för att förebygga våldsbejakande extremism

av *Beatrice Ask* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 9 november

2017/18:239 Sveriges engagemang för Jurij Dimitrijevič

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:240 Ägarlägenheter

av *Caroline Szyber* (KD)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:241 Tung trafik och polisen

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:242 Synnerligen grovt vapenbrott

av *Anders Hansson* (M)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:243 Bedrägeri med hjälp av postförsändelse

av *Susanne Eberstein* (S)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:244 Översyn av regelverket för bränsle i yrkesbåtar

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:245 Bränsle i yrkesbåtar

av *Cecilie Tenfjord-Toftby* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:246 Synnerligen grovt vapenbrott

av *Roger Haddad* (L)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2017/18:247 Sms-lån

av *Peter Persson* (S)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2017/18:248 Arbetet som god man

av *Ann-Charlotte Hammar Johansson* (M)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

Sammanträdet leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Olof Pilo

§ 1	Avsägelse.....	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Meddelande om aktuell debatt om attacker mot rättsväsendet.....	1
§ 4	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
§ 5	Anmälan om faktapromemoria	4
§ 6	Anmälan om granskningsrapport	4
§ 7	Ärenden för hänvisning till utskott	4
§ 8	Svar på interpellation 2017/18:62 om en effektiv socialtjänst	5
	Anf. 1 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	5
	Anf. 2 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	5
	Anf. 3 LARS BECKMAN (M).....	6
	Anf. 4 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	8
	Anf. 5 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	8
	Anf. 6 LARS BECKMAN (M).....	9
	Anf. 7 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	10
	Anf. 8 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	11
	Anf. 9 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S)	11
§ 9	Svar på interpellation 2017/18:23 om anslag för ökat företagande	12
	Anf. 10 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	12
	Anf. 11 PENILLA GUNTHER (KD).....	13
	Anf. 12 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	13
	Anf. 13 PENILLA GUNTHER (KD).....	15
	Anf. 14 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	15
	Anf. 15 PENILLA GUNTHER (KD).....	17
	Anf. 16 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	17
§ 10	Svar på interpellation 2017/18:86 om Sveaskog och landsbygdens utveckling.....	18
	Anf. 17 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	18
	Anf. 18 JAN R ANDERSSON (M).....	19
	Anf. 19 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	20
	Anf. 20 JAN R ANDERSSON (M).....	21
	Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	22
	Anf. 22 JAN R ANDERSSON (M).....	23
	Anf. 23 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	23
§ 11	Bordläggning.....	24
§ 12	Anmälan om interpellationer.....	24

